

La sfârșitul lui martie - deja în plină campanie agricolă!
Într-un nou volum, Nicolae Ceaușescu își lansează concepția agrară.

În vreme ce ziarele scriu despre etica sportivă din fotbal, România zumbăie de zvonuri: la ultimul meci, Andone „i-a arătat degetul” din teren lui Valentin Ceaușescu aflat în tribună.

Concepție agrară

„Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind noua revoluție agrară” e ultima apariție la Editura Politică.

„Concepția novatoare, profund științifică” e ilustrată prin următorul citat: „Numai marea proprietate cooperativă a descătusat energiile creatoare ale țărănimii, ale progresului agriculturii. Cine nu cu-

noaște producțiile dinainte - de 700, de 800 kilograme la hectar - și asta pe țară! -, la porumb, la grâu și așa mai departe! Eu nu sunt mulțumit nici astăzi cu ce realizăm. Vrem să realizăm mai mult și avem deja asemenea rezultate care demonstrează de ce uriașe posibilități dispunem în agricultură.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL MONICĂI LOVINESCU

Publicate în câteva volume cu titlul de „Jurnal”, însemnările Monicăi Lovinescu din anii 1981-2001 au făcut succes la prestigioasa editură bucureșteană Humanitas.

„Jurnalul acesta nu reconstituie o existență, ci o agitație”, îl prefațează însăși autoarea în „cuvântul” primilor ani. Revenise la genul acesta, abandonat de public și de autori spre sfârșitul deceniului șase, deoarece filele agendei erau neîncăpătoare. „Emisiuni, telefoane, apeluri și urgențe de la București, corespondență, vizite”, cu finalitatea unor pagini, „scrisse despre alții și pentru alții”. „Pactul biografic” al memorialistului, conchide, a fost trădat.

„Vocea speranței”

Pentru așteptările presupus valoroase (și voluminoase) literaturii de sertar, jurnalul Monicăi Lovinescu ar putea fi unică revelație. Deși, cu referire la sine, autoarea tăia cuvântul literatură. Fiica lui Lovinescu - „copil-munne” cu dedicații intrate-n istoria literaturii române de la aștrii Cenaclului „Sburătorul” - și-a renegat vehement experimentele adolescentine în proză și versuri.

Din studiile universitare la București a păstrat fascinația pentru Camil Petrescu, menționând sânguinos în toate notițele biografice că fusese asistentă la un anumit curs de artă dramatică. Din titlul maestrului, „Teze și antiteze” a făcut mai apoi porte-bonheur-ul izbânzilor sale la Paris. Care român, în anii '80, nu ascultase la Radio Europa Liberă ori nu auzise de faimoasele „Teze și antiteze la Paris”? Ce jurnalist, contemporan al ei, i s-ar alătura la categoria impact?! Incon-

testabilă mărturie (macabru preț al succesului!) a fost atentatul comandat de Securitate în anii '70 pentru „suprimarea” ei.

Consemnăm sintetic câteva referințe biobibliografice ale cronicarului literar desemnat „conștiința neamului românesc” și „vocea speranței” prin personajele sale. Monica Lovinescu (1923-2008) a plecat din România, în 1947, ca bursieră a statului francez. Peste câteva luni a cerut azil politic, stabilindu-se la Paris. Va trăi cu obsesia mamei sale, Ecaterina Bălăcioiu-Lovinescu, decedată în închisoare. A încercat să facă regie în teatre de avangardă. Cu Eugène Ionesco, care debutase și el pe atunci cu „Cântăreața cheală” (1950), va lega o statornică prietenie. A colaborat cu critică teatrală și literară la publicații franceze și ale românilor din exil și a publicat traduceri din limba română. A fost angajată a secției în limba română de la Radiodifuziunea Franceză (1951-1975). Colaborarea cu secția română a postului american de radio Europa Liberă a început-o din 1962, iar din 1975 până în 1992 i-a fost salariată în cadrul biroului din Paris al postului. Cu excepția unui singur volum apărut la Madrid („Unde scurte”, 1978), toate celelalte cărți ale Monicăi Lovinescu au fost publicate în România ex-comunistă.

Din ultima convorbire înregistrată cu ea în toamna lui 2006 de Doina Jela („O sută de zile cu Monica Lovinescu”, Vremea, 2008), mi-am notat câteva declarații esențiale. „Viața nu mă interesează”, zice Monica Lovinescu imobilizată la pat de câțiva ani deja. Nici măcar în cea mai minunată formă a forței sale primare: nu-i plac copiii... „poate fiindcă sunt momente fără cartel!”.

Coduri de pericol

Punctul forte al unui voiaj reușit la Paris era pentru literații și artiștii români invitația în casa cuplului Monica și Virgil Ierunca. „La Monici”, pentru cei care se lăudau a fi fost prietenii ei. Să te recunoască, citeze ori... să te laude Monica prețuia mai mult ca premiul Uniunii Scriitorilor din România! Extraordinară instanță deveniseră cronicile sale deopotrivă pentru scriitori, propagandiști, securiști și ascultători.

„Ea era un fel de ghid moral al întregii lumi culturale române din Occident. Uneori te recomanda unei fundații, de unde-ți dădea bani să-ți cumperi cărți și diverse nimicuri. Și-n rest se interesa cum e-n țară și ce se întâmpla în literatura română. În întâlnirile mele cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, în general, îi rugam să nu spună adevărul întreg despre cărțile mele.”

Ziceam imediat cuvântul convenit - parola -, pe urmă vorbeam vrute și nevrute. Ce faci, bine, sănătos, ninge, plouă... dar după ce rosteai cuvântul cu pricina.

Dar nu înțeleg... Cum adică?, „De exemplu, ei insistau pe dimensiunea politică - greva minerilor, răspunde scriitorul referindu-se la «Drumul cenușii» (apărut în toamna lui 1988 cu atâtea dificultăți încât - după aceleași notații ale Monicăi Lovinescu - i-au cauzat autorului un edem cerebral). Și eu nu o voiam ca accent principal, pentru că nu mai puteam publica următoarea carte. Interesul meu era să public, nu să mă laude ei.”

(Continuare în pag. a II-a)

Pentru scriitorul român, a fi lăudat de la microfonul Europei Libere de către Monica Lovinescu în emisiunea „Teze și antiteze la Paris” valora mai mult ca premiul Uniunii Scriitorilor general.
FOTO: Mihai Savu/AGERPRES

Agenda Elenei Ceaușescu

Greu de crezut că, la 70 de ani impliniți, femeia care deținea controlul asupra bărbatului numit deja de ziare occidentale „dictatorul Europei” avea asemenea program!

Luni, 27 martie 1989, la Cabinetul 2 au început primiri la ora 9:55. Timpul când iese ultimul chemat nici măcar n-a mai fost consemnat. În agenda Elenei Ceaușescu a fost notat la finalul zilei că Silviu Curticeanu a intrat în biroul ei la 19:05.

Mențiunile agendei ei te fac să înțelegi mașinaria de interior a „democrației socialiste”. În programul prelungit din 27 martie sunt consemnate 12 întâlniri în biroul Elenei Ceaușescu și participarea ei la o ședință. Dacă ședința a durat abia 10 minute, mai mult de o treime din timp înregistrată la biroul ei i-a petrecut cu Emil Bobu. Trei ore și opt minute - în patru reprize - față în față cu demitarul cotat de analiștii Europei Libere ca al treilea puternic din România, după Ceaușescu. Al doilea „favorit” al zilei a fost Constantin Radu - de trei ori chemat; și reținut, în total, o oră și douăzeci de

minute. Ceilalți interlocutori au fost Vasile Milea, Constantin Olteanu și un anume „tov. Fl. Lăzărescu”.

Între 12:05 și 12:15, a fost „în sala CPEx cu Tov. N. C. ședință de lucru” pe tema produselor nerentabile. Dar ce ședință de zece minute?! În timpul cât o recreație mică, nici măcar lista produselor și activităților nerentabile din economia românească nu putea fi citită!

De altfel, cine-ar fi îndrăznit să ia cuvântul pentru a critica, altfel decât citându-l pe Ceaușescu? Văduva lui Ion Ioniță știe că soțul ei fusese pensionat în mai 1982 din postul de viceprim-ministru al Guvernului tocmai pentru că-i făcuse lui Ceaușescu o demonstrație a nerentabilității industriei petroliere. Abia după aceea, susține doamna Cecilia Ioniță, a început soțul ei să invite conspirativ și alți nemulțumiți la ei acasă. Deceul generalului, în vara lui 1987, a luat-o prin surprindere și pe soția sa. Fosta ilegalistă păstrează și acum suspiciunea și obsesiile unei morți comandate.

Lavinia BETEA

JURNALE PERSONALE

27 MARTIE

Sunt cap limpede la nr. 4. În redacție e parcă mai greu ca altă dată. De la 1 aprilie anul acesta, Buduru se va pensiona. Oana Ursu va fi promovată secretar general de redacție. David e în concediu medical. Volumul de articole pe cap de om e în creștere. Ce mă deranjează pe mine e faptul că toate cele cu probleme se sparg în capul meu (modernă și contemporană). Iarăși zăpăceala cu 1 mai 1939, iar articolele cu istoria lui 23 august! Când revista era în ozalid s-a primit indicația să fie eliminate toate numele de persoane dintr-un articol de M.C. Stănescu despre tratative privind încheierea Frontului Unic Muncitoresc și a Blocului Național Democrat. La noi s-a procedat mai cu grijă: unii au fost menționați o singură dată (I.Gh. Maurer, L. Pătrășcanu, Lothar Rădăceanu, Vlădescu-Răcoasa, Șt. Voitec, P. Constantinescu-Iași), pe alții i-am expeditat într-un subsol, alții au intrat la formulă „și alții”. Cei de la „Anale de istorie”, care aveau și ei o formulă amplă a studiului lui M.C. Stănescu, băieți griluii, au procedat după formulă „tot ce se taie nu se fluieră” și au scos totul.

Marian Ștefan, Trăite, văzute, auzite (1967-1989), București, Editura Oscar Print, 2004, p. 188

(Continuare în pag. a II-a)

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

SILVIU BRUCAN A MANIFESTAT „ATITUDINE PROVOCATOARE” FAȚĂ DE ANCHETATORI

Notă

1. Din ancheta efectuată asupra lui Brucan Silviu în ziua de 27 martie a.c. au rezultat următoarele:

a. A recunoscut că anumite date și informații pe care le-a furnizat unor diplomați străini le-a obținut prin discuții purtate sub forma confruntării de idei cu prietenii și cunoșcuți de-ai săi, cum sunt Comșa Radu, Olaru Tudor, Pintilie Constantin, Galan Emil, Trăznea Ovidiu, Bogdan Corneliu, Murgescu Constantin, Mezincescu Eduard și alții.

b. A dat o declarație în care, referindu-se la cele două întâlniri avute cu fostul corespondent al ziarului Pravda la București, Petuhov Stanislav, recunoaște că acesta i-a fost prezentat de Munteanu Ambrozie, fost corespondent al ziarului Scînteia la Moscova. Petuhov Stanislav i-a spus că a primit sarcina de la Ambasada URSS să-l contacteze direct pentru a afla amănunte în legătură cu

chemarea lui la Colegiul de partid și măsurile luate împotriva sa.

Brucan Silviu i-a relatat cu lux de amănunte discuțiile purtate și atitudinea adoptată.

Brucan Silviu pretinde că Ambasada URSS a recurs la serviciile unui corespondent de presă pentru a-l contacta, deoarece acesta avea motivația firească de a întâlni un fost ziarist, ceea ce nu era plauzibil în cazul unui diplomat.

c. Susține în continuare că în textul celor două exemplare ale scrisorii expediate în străinătate, cât și al celui predat diplomatului american Parmlly Michael pe Răceanu Grigore l-ar fi trecut cu inițiala „I”, motivând că nu-i cunoștea prenumele, fapt observat și rectificat ulterior de postul de radio Europa Liberă.

Menționăm că, în exemplarul trimis de Brucan Silviu corespondentului Associated Press la Viena, Răceanu este trecut cu inițiala „C”,

fapt ce duce la concluzia că a folosit inițiale diferite pentru fiecare din exemplare și că cel predat lui Parmlly cuprinde numele și prenumele reale ale acestuia.

Asupra acestui aspect se va insista în continuare în anchetă, deoarece apreciem că este unul dintre punctele slabe ale lui Brucan Silviu, care-l pot determina în final să recunoască faptul că, la cererea americanilor, i s-a sugerat lui Apostol Gheorghe să-l convingă pe Răceanu Grigore să fie trecut pe lista semnatarilor.

f. (oarte). B(ine).

d. Sub influența știrilor transmise de posturile de radio străine, Brucan Silviu a adoptat în timpul anchetei o atitudine provocatoare, respinsă cu fermitate de noi, crezând că vor fi exercitate presiuni din exterior, care în final vor duce la absolvirea lui de răspundere penală pentru faptele comise.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Arta era totuși cu puțință”

Scriitorul Daniel Vighi rememorează contextul cultural și ideologic, dar și câteva aspecte ale vieții de zi cu zi de la începutul anului 1989, când a apărut una dintre cărțile sale.

„Romanul «Însemnare despre anii din urmă» a apărut în 1989, în condiții speciale. Ne aflam în plină exasperare ideologică, stăteam la coadă pentru laptele necesar băiatului, care avea 1 an, și trebuia să mă scol pe la

ora 1:00 noaptea ca să-l cumpăr: nu exagerez! Transportul ajungea pe strada noastră pe la ora 5:00 și jumătate dimineața și coada avea deja 1 kilometru lungime. Cu toate acestea, nu e cazul să simplificăm lumea aceea printr-un reducionism specific ideologiilor și politicilor în general.

(Continuare în pag. a II-a)

CRONICA NEAGRĂ

Dau un ochi pentru o pubelă de gunoi

E foarte nasol să scrii la mașină o sentință penală. Foaaarte nasol, că dacă greșești, după cum a greșit greșiera procesului pe care-l vom relata, rămân posterității niște chestii remarcabile. Uite aici: „TRIBUNALUL; Reține că fapta așa cum a fost descrisă de actul de vânzare susținut oral în instanță de reprezentantul procuraturii a fost comisă de inculpat și recunoscută”. Deci, ce fel de act? De vânzare? Mă rog, dar să revenim la fondul problemei, așa cum l-a reținut la acea

vreme instanța: fapta comisă și recunoscută.

Păi, inculpatul a recunoscut, în primul rând, că nevastă-sa era bețivă și curvă. Mai mult bețivă decât curvă, ori viceversa, chestia e că dumnenei echilibra ambele păcate cu grijă, sperând pesemne ca din echilibrul asta al vicilor să iasă vreo virtute. Radu Leu îi pusese în vedere curvei celei bețive să se potolească, că de nu îi va crește ditamai cocoașa.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

27 martie (luni)
Soarele a răsărit la 7:06, a apus la 19:36
Luna a răsărit la 00:19, a apus la 8:51
Sărbătoare creștină:
Sfânta Muceniță Matroana din Tesalonic; Sfântul Prooroc Anania; Sfântii Mucenici Filet, Lidia și fiii lor.

S-a întâmplat la 27 martie 1989

● Peste 200.000 de barili de țiței s-au răspândit în mare în urma ciocnirii petrolerului „Exxon Valdez” cu un aisberg în largul coastelor Alaskăi. Autoritățile și-au exprimat îngrijorarea cu privire la consecințele accidentului, considerând că viața multor specii de animale, printre care și balelele, era în pericol. În ciuda eforturilor făcute de echipe specializate, la 14 ore după producerea accidentului masa de petrol atinsese o lungime de opt kilometri.

● La baza spațială de la Cape Cana-

veral a fost lansată o rachetă de tipul „Delta”, care a plasat pe orbită un satelit de direcție în cadrul programului militar numit Inițiativa de Apărare Strategică. Costul satelitului se ridică la 140 milioane de dolari. Era cea de-a treia misiune a rachetelor „Delta” legată de proiectul amintit.

● În Irak urma să se construiască cea mai mare termocentrală din Orientul Mijlociu, a cărei capacitate instalată urma a fi de 1 800 MW. Costul total al investițiilor se ridică la aproximativ 500 milioane de dolari, lucrările pentru realizarea acestui obiectiv energetic major urmând a fi încheiate în 1990. Electricitatea urma a fi furnizată mai multor întreprinderi industriale ce trebuiau construite în perioada următoare.

● Într-un articol publicat de ziarul Gudok, Igor Karol, colaborator al Observatorului geofizic principal din Leningrad, releva că subțierea stratului de ozon are loc nu numai în atmosfera antarctică, ci și în cea arctică. Subțierea acestui strat de ozon se producea cu viteza de 1,5 la sută pe an. Între cauze s-a citat, îndeosebi, poluarea atmosferei și modificările în activitatea solară.

Ramona VINTILĂ

Copiii handicapați de la Jucu

„Pe unul l-au adus cu două cioturi în loc de mâini. Porcii îi mâncaseră mâinile pe când avea un 1 sau 2. Un altul nu avea brațe, a învățat să scrie ținând stiloul în gură. Alții erau «tărători», așa cum le ziceam noi, adică nu aveau picioare. Nu le trimiteau cărucioare, așa că se țarau toată ziua prin tot câmpul. Din când în când, pe unii mai veneau și îi mai luau străinii. Apoi nu se mai auzea nimic de ei.”

Așa își începe povestea fostul administrator al leagănelui pentru copii cu handicap fizic din satul Jucu, județul Cluj-Napoca. În anii '80, destinele a zeci de generații de copii au fost marcate între pereții a ceea ce pentru ei era „acasă”. Acolo au învățat mormolocii ponoșiți, cu ochi mari, că nu se au decât unii pe alții. Acolo s-au învățat cu bocancii băgați cu silă în suflutele lor de familiile care îi aruncau în leagăn fără să se uite în urmă. Acolo s-au obișnuit cu mirosul greu de clor de la hainele spălate și întinse sus, în pod, și să își ignore viețile putrezind la lumina becului. Când se făceau mai marișori, mormolocii ponoșiți, cu ochi mari, erau scoși în curtea vieții. Unii se întorceau la familiile care îi lăseseră la leagăn, alții își făceau un rost al lor.

Cu cei mai mulți nu se știe însă ce s-a întâmplat.

„Blestemații” și „tărători”

În leagănel pentru copii cu handicap din Jucu, în anii '80 ajunseseră să fie îngheșuite aproximativ 400 de suflute. Leagănel era unic în România, motiv pentru care erau aduși copii din toate colțurile țării. „Cei mai mulți erau aduși din Moldova, își aminteste Maria Țala, fostul administrator al centrului de la Jucu. Ne era foarte greu. Trebuia să ne încadrăm cu masa fecărui copil în suma de 18 lei. Atât plătea statul pentru fiecare dintre ei. Grija noastră de la leagăn era să le asigurăm cel puțin 300 de grame de pâine. Noroc că grădina leagănelui era mare, iar acolo cultivam mereu fasole, ardei, roșii. Făceau câte 800 de litri de bulion, creșteam porci, deci copiii nu ajungeau să sufere de foame. Nici cu căldura nu o duceam mai bine. Uneori era atât de frig, încât îți îngheța apa cu care spălai pe jos. Trebuia să ne încadrăm în cota pe care ne-o impuneau de la centru. Nu ne încadram aproape niciodată. Când era foarte frig, suplimentam paturile, le dădeam câte trei pături în plus. Cote erau și pentru furajul porcilor. Dar aici, la Bontida, fiind atunci o crescătorie de porci, mai ciupeam și de la ei, mă mai înțelegeam să-mi mai dea furaj.”

Femeia își aduce aminte că nici dezinfectant și dezinfectant nu erau suficiente. Astfel încât angajații centrului se vedeau mai mereu nevoiți să cesească leșie la femelele satului. „Căminul aparținând de Direcția Muncii. Ne ziceau că dau dețert și dezinfectant în funcție de numărul de copii. Dar mie cum să-mi fi ajuns, când ai mei erau tărători, zi de zi cu pantalonii murdari de la tărăți” – în treabă fostul administrator.

„Era foarte multă mizerie. Și când am ieșit de acolo, tot milă mi-a fost de ei”, rememorează și Zamfira David, fosta magazineră. Maria Cuiubș și Valeria Man, fostele bucătărese ale centrului, scot la iveală alte amintiri triste. „De Sărbători, pe cei mai mulți nu îi lua nimeni acasă. Rămăneau

aici. Nu primeau cadouri de Crăciun, dar noi, ca bucătărese, le făceam atunci mâncare un pic mai deosebită, ca să se simtă și ei bine. Sau dacă tăiam porc, mereu le duceam și lor table de slănină. Și ei la fel, când primeau mâncare sau suc, ne chemau să ne dea, erau copii tare buni.”

Copiii din Jucu nu își sărbătoreau zilele de naștere. Toți cei născuți într-o lună erau strănsi la grămadă și sărbătorii într-o singură zi, cu tort, de angajații mai mișoiși. „De la București, doar la 3 decembrie ne dădeau cele trebuincioase ca să le facem torturi și să-i sărbătorim, pentru că atunci era ziua handicapatului”, adaugă Maria Țala.

„Porcii îi mâncaseră mâinile”

Gheorghe Bucur a lucrat la casa de copii grădinar pentru un salariu de 2.800 de lei. „Deși erau copii blăstamați, ca unul care avea cioturi și căruia porcii îi mâncaseră mâinile din neatenția părinților, sau tărători, fără picioare, care se rupeau d-aci, de la mijloc, vreo câțiva dintre ei au ajuns sus, la facultate – spune Nea Bucur cu rotocoale de mândrie în ochii vii. Unul chiar director de bancă în Sebeș. Cei mai mulți dintre ei repetau însă și de trei ori anul până treceau clasa. La începuturi erau vreo 180, apoi, înainte de 1989, au ajuns să fie vreo 400. Îi țineau aici până terminau oclase, apoi, care aveau cap mergeau mai departe, la liceu sau la școala de meserii.”

Centrul avea pe lângă școala generală și una de meserii, unde copiii puteau învăța croitorie sau cizmărit. Mulți dintre ei învățaseră atât de bine să croiască și să repare cizme, încât adevese jucanii preferau să nu mai meargă la oraș la reparat cu cizmele, ci să apeleze la copiii de la centru. „Era unul, Florin, nu avea o mână de la cot, dar era foarte dibaci. Îi plăcea să facă pantaloni pe la oamenii din sat”, povestesc bucătăresele. Centrul le mai oferea copiilor și ore de muzică, ore de recuperare, existau pian, televizor, dar și un cor.

Portarii brancardieri

Copiii care nu aveau picioare se deplasau târându-se pe podelele casei de copii, pentru că statul nu le dădea cărucioare. Cei mai norocoși dintre ei, care mai aveau un picior sau care nu aveau un handicap atât de grav, primeau cărje. Din fier. Sau proteze din lemn, pe care, pe măsura creșterii, le tot schimbau. Cei care își pierduseră însă picioarele aveau ca singură opțiune tărățul. „Portarii erau folosiți și pe post de brancardieri, pentru că nu aveau. Când era de mers la masă, portarii îi cărau în spate. În fișa postului la portar scria și că trebuie să care în spate copiii-tărători”, povesteste Maria Țala.

Camera centrului erau mobilate auster, cu șase paturi într-o cameră și două dulapuri cu două despărțituri. Paturile erau de fier, ca de spital. În anii '80 ajunseseră să aibă deja zeci de ani de uzură în spate. Înainte de Revoluție, în condițiile în care numărul de copii atingea 400, a fost amenajată și o cameră cu 16 paturi (după 1989 s-a transformat într-o capelă). A fost și o perioadă când copiii stăteau și câte doi într-un pat.

Printre subiectele tabu ale „Epoicii de Aur” erau și copiii cu handicap. În schimb, în presa vremii, micuții erau întotdeauna fericiți și sănătoși FOTO: Palatul Copiilor

„Veneau, îi luau și nu se mai auzea nimic de ei”

Nimeni nu îi iubea pe copiii de la leagănel din Jucu. Când se știa că orice copil e frumos, ce să faci cu unul handicapat? Angajații se atașaseră însă de ei. De vrut, nu-i voia nimeni. „Doar străinii îi mai luau. Pe unul știu că l-au dus în Anglia, pe altul în Suedia. Nu se mai auzea apoi nimic de ei. Pe ala care l-au dus în Suedia se zicea că l-ar fi folosit la circ, pentru că era un pitic. Profesorul de geografie de atunci mi-a spus că anul trecut, la Cascada Niagara, s-a întâlnit cu unul dintre foștii noștri copii”, spune Maria Țala.

Străinii trimiteau ajutoare la Jucu, dar, potrivit fostului administrator, ajutoarele trimise de străini uneori erau doar o formă de-a aduce în țară mărfuri interzise.

„Odată, când am primit ajutoare, au venit controale de la București să vadă ce-am primit, pentru că se băgase în țară niște aparatură, pe seama noastră, cum că sunt ajutoare pentru Jucu”, își aminteste fostul administrator. Mai rău a fost când, după Revoluție, străinii veneau și aduceau o mână de jucării și hainețe, pe care copiii se încăierau, iar ei filmau cum se încăieră sute de copii pe trei haine și două jucării, apoi se duceau și dădeau la televizor, în străinatate, ca să arate ce rău e la noi”, rememorează fosta magazineră Zamfira Ovidiu.

Gabriela BĂDICA

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Silviu Brucan a manifestat „atitudine provocatoare” față de anchetatori

(Urmare din pag. 1)

De asemenea, pare afectat de situația actuală a fiicei și a ginereului, a dat chiar o declarație în care arată că, dacă aceștia vor fi reprimiți la vechile locuri de muncă, va cere tuturor prietenilor și rudelor din străinătate să înceteze orice activitate menită să mobilizeze oameni politici, ziariști și alte cercuri pentru apărarea lui. Totodată, va înceta orice contact cu diplomați, ziariști sau alți străini și va refuza cererile acestora de a face declarații sau să dea interviuri cu caracter negativ.

Refuză însă să dea o declarație prin care să se decida de ceilalți semnatari ai scrisorii.

2. În cursul dimineții, Brucan Silviu a vorbit cu soția sa despre democrația socialistă, ambii susținând că aceasta nu oferă o competiție corectă, astfel încât cei mai buni oameni ai societății să promoveze în posturi de răspundere.

Nu s-au purtat alte discuții care să

prezinte interes operativ în caz.

3. Nicolae Mircea s-a prezentat la noul loc de muncă de la Călărași, unde a luat legătura cu conducerea profesională, solicitând concediu fără plată.

Primind răspuns negativ, a cerut să i se acorde concediu de odihnă. I s-a răspuns că mai întâi trebuie să își rezolve situația cu angajarea, să se informeze în legătură cu problema cea noului loc de muncă, după care subiectul respectiv poate fi discutat.

Nicolae Mircea a informat că dorește să obțină o garsonieră în care va locui singur, deoarece soția sa nu vrea să se mute la Călărași.

În jurul orei 16:00 a plecat de la program și a mers la hotelul din localitate, unde s-a cazat.

Nr. D-3/00184.218

Din 28 martie 1989

Document din volumul:

Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Contraspionaj și Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iasi, Editura Polirom, 2008, p. 520-522

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Sunt obosit și m-am băgat deja în plapumă... Un fapt de semnalat în această mocirlă generalizată... Mi-e și silă să scriu, dar nu trebuie să uit...

Un prieten, Nuși V., posesor de video, a fost „ridicat” din uzină de doi inși cu umeri instelați și dus acasă, unde a urmat o percheziție, printre altele căutându-se casete porno! N-au găsit nimic, dar Nuși câteva zile n-a mai fost om. Un caz asemănător i s-a întâmplat și Roxanei L.

Și iată că astăzi, 27 martie 1989, vreo 30-40 de inși (milițieni și securiști) s-au strâns în Casa Tineretului să urmărească, timp de câteva ore (oare care le e munca acestor jigodi în aceste zile, când acele de tâlhărie și crimele s-au înmulțit neînchipuit de mult), ce crezi? Filme porno și sex!... Ce să-i faci? Te pomenești că aceste filme sunt doar pentru acești parveniți ai societății socialiste multilateral dezvoltate? Sau poate doar ei înțeleg anumite lucruri... În numărul viitor al serialului

nostru vom aborda capitolul „fotbal”... Nu de alta, dar au fost câteva evenimente în ultima vreme...

Adrian Fetcăcu, Jurnal nepublicat

La datoria cea de obște. Miroase tare a primăvară adevărată. Dar ne și prindem într-o ședință „fulger” de o oră, cu amănințări de la Expectant și cu sarcini imperioase pe „linie ideologică”. Nu știu de unde le-a venit chestia cu „educația politică”, unde se manifestă un dezinteres condamabil.

„Doar străinii îi mai luau. Pe unul știu că l-au dus în Anglia, pe altul în Suedia. Nu se mai auzea apoi nimic de ei. Pe ala care l-au dus în Suedia se zicea că l-ar fi folosit la circ, pentru că era un pitic. Profesorul de geografie de atunci mi-a spus că anul trecut, la Cascada Niagara, s-a întâlnit cu unul dintre foștii noștri copii”, spune Maria Țala.

Cică într-un asemenea regim dictatorial nu are ce căuta! Se fac demersuri ca Gorbaciov să meargă în Cuba, la Paris, la Londra. Analiza alegerilor la ruși arată un „specacol” strălucit al perestroicii și glasnostului. Și totuși... În Ungaria și Polonia se fac pași mai mari pe linia reformelor...

C. Trandafir, Jurnal în curs de apariție la Editura Libra

leri, masă la cuscri, apoi bagaj și alte pregătiri pentru plecarea lui Cori, azi-dimineață. La cuscri, în tânărit pe Michael, foarte slabit. Teribilă surpriză, aproape credeam că a murit, bietul! Medicii nemți l-au salvat, ar vrea acum să-și continue studiile. Îi invit la mine, cu toate că mă săcăie riscul, spaima unei descinderi și iminenta denunțurilor etc. A sosit și Mircea G., sotul Ioanei, cu micul Raul, pentru operație.

„Teribil de obosit, aș vrea să plec, în sfârșit, undeva, să scap de obligație și de continuile probleme. Pachete, combinații, un stres ce nu mai are capăt. Nu știu nimic de Cori (cum a trecut), mă uit mereu la ceas. Mirelea Zăciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 433

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Producțiile de astăzi – de 10.000 kg la hectar la grâu și orz, de 20.000 și deja de 30.000 kg de porumb – sunt o realitate, nu visuri! Ele sunt obținute în multe, multe unități din țara noastră.”

Palatul din Mioveni

„Un palat într-o comună – scrie tehnicianul Gheorghe Diaconu din Pitești – acesta este Centrul de creație și cultură «Cântarea României» din Mioveni, localitate ce se profilează ca viitor oraș al construcțiilor argeșeni ai autoturismului românesc Dacia.”

Cese-ntâmplă la Palat? Spectacole în sala mare cu 500 de locuri, cercuri tehnico-aplicative, expoziții, activități acționale ale brigăzilor de răspundere a cunoștințelor științifice,

„tribune” ale experienței înaintate și moral-cetățenești, scrie corespondentul României Libere. Adică tot ce se zice (și câte ceva se mai și face) într-un cămin cultural.

La semănat în zi de duminică

Ziarul România Liberă anunță „zile hotărâtoare la semănat”. Cum campaniile agricole țin tot anul pe diversele fronturi zootehnice, legumicole, pomicele ori în tarlăua mare, curg ca-n război, fără odihnă și sărbătoare, „leri, numeroase forțe au fost prezente pe câmp la executarea lucrărilor agricole de primăvară, scrie oficiosul Frontului Democrației și Unității Socialiste, referindu-se la ziua de duminică. În această săptămână se cer lichiditate cât mai repede restanțele la semănatul culturilor mai timpurii. Pe măsură ce se creează condițiile de temperatură în sol, va trebui să se declanșeze fără întârziere semănatul porumbului. Vitezele la semănat pot și trebuie să crească.

Campania agricolă era în toi la sfârșitul de martie. Presa vremii anunța „zile hotărâtoare” pentru semănat FOTO: Cornel Mocanu/AGERPRES

Atenție la calitatea patului germinat și la calitate.”

Și la alții canale

Iugoslavii anunță că au hotărât să construiască, din 1990, un canal care să unească râul Sava cu fluviul Dunărea. Canalul va fi lung de aproape 60 km și va uni orasele Vukovar și Vinkovci, Dunărea cu Marea Adriatică. „Împreună cu Canalul Dunăre – Marea Neagră și Canalul Rin – Main – Dunăre (precotanizat canal de pe Sava, scrie presa zilei, va contribui la creșterea substanțială a transportului pe Dunăre și la asigurarea unei căi mai lesnicioase între țările Europei cu Marea Neagră și Marea Mediterană.”

Matrimonial în limita epocii

Dispărușeră și pețitoarele, nu erau nici agenții ori rubrici matrimoniale în ziare. Se descurca însă românii

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Arta era totuși cu puțință”

(Urmare din pag. 1)

Eram tânăr și asta ținea loc de orice, trăgeam chefuri mișto și a doua zi nu aveam nimic pe dracu’, cum se spune. Aveam întotdeauna cărți bune, chiar și la xerox, de pe piața neagră, din Germania am primit de la cumnați un video nou-nouț la care ne adunam gașcă. Îmi amintesc că am văzut atunci «Once upon a time in America», în regia lui Sergio Leone și cu un greu de uitat Robert de Niro pe post de golan melancolic. Așadar, arta era totuși cu puțință, comuniștii doreau să păstreze măcar de față imaginea unei țări care nu s-a confundat cu totul în barbaria culturii personalității de tip nord-coreean, spre care aspira cuplul Ceaușescu. Așa a fost cu puțință să mai apară cărți care le erau, cum se spune, «pe linie». Acest lucru a fost un pact subînțeles: noi vă lăsam în pace să editați și romane fără activiști, picturi fără conducători tubit sau spectacole de teatru din ograda lui Cehov sau Ibsen, iar voi țineți – cum a spus mai anii trecuți un parlamentar inspirat – «ciocul mic». Un troc ca atâtea altele în lunga noastră istorie națională, în care ne-am menținut într-o mediocritate istorică și culturală. În vreme ce polonezii, ungurii, cheii și chiar rușii aveau parte de revolte, disidențe, primăveri și dezghețuri, noi ne-am descurcat. Ne-am negociat destinul și ne-am acomodat: am salvat cultura – și chiar am reușit asta! – dar ne-am ratat istoria. Am fost nici reci, nici fierbinți. În veacurile de dinainte am avut parte de o independență stranie (mai ales în epoca fanariotă) în care am învățat cum să practicăm corupția la scară statală, în vreme ce polonezii, cheii, ungurii nici măcar nu aveau stat: gemeau sub stăpâniri străine și au învățat altceva. Rezistența și pedagogia faptului că istoria rămânea din când în când luată piepțiș. E adevărat că există și o urmare pozitivă în toate acestea: în ce ne privește pe noi, scriitorii din deceniile șase, șapte și opt comuniștii am putut scrie cât de cât. Am putut picta, am putut compune muzică. Nu a fost totul atât de negru, cum se zice de obicei. Romanul apărut în 1989 l-am scris în urma unui pariu făcut în cimitirul de pe strada Rusu Șirănu, cartierul Elisabetin din Timișoara. Am stat acolo prin 1987, până spre seară, cu o sticlă de vodcă rusească (băutura la modă printre artiștii epocii) cu un amic poet, pe o bancă, în fața unei pietre de mormânt la care ne oprisem din întâmplare. Era toamnă spre sfârșite și am văzut scris în piatră numele unei doamne: se numea Rozalia Massong, nici astăzi nu știu cine este. Mi-a plăcut sonoritatea denumirii aceleia, în târziu serii umede de ploaie și vodcă. I-am spus celui care îmi stătea alături: poetul Gheorghe Pruncuț – un boem romantic și alcoolice – că voi scrie un roman cu doamna. Așa s-a născut o poveste care le era ca personaj pe un Don Quijote răcâcit prin amintirile uitate din vechiul imperiu austro-ungar, despre care nu știam mai nimic. O Kakanja pe care o dibuam în aromele marelui romancier Robert Musil sau în romanul Marsul lui Radetzky – capodopera crepusculară a lui Joseph Roth. Nu am avut parte de cenzură. Dimpotrivă, am beneficiat de o lectură exigentă și de ajutor estetic din partea unui redactor de foarte bună calitate, e vorba de doamna Ana Barbu de la editura Cartea Românească, despre care nu mai știu nimic: o salut afectuos dacă mai viețuiește pe undeva și o îmbrățișez. Romanul a avut parte de lecturi atente și critica a descifrat mare parte din ceea ce am dorit să spun.”

(A consemnat Eliza DUMITRESCU)

CRONICA NEAGRĂ

Dau un ochi pentru o pubelă de gunoi

(Urmare din pag. 1)

Da’ ea nu și nu, ambele orificii aveau mare nevoie de a fi umplute concomitent cu chestii lichide respectiv foarte solide, așa încât în ziua de 18 aprilie 1989 madam s-a umplut pe amândouă părțile și așa umplută a găsit-o bărbatu-său, Leu: pe o parte, era plină de țuică, pe partea cealaltă se umplea tocmai cu victima, Matei Fătu. Cu țuțul în mână și-a descoperit Leu, venind de la serviciu, patul conjugal, și pe consoarta pe care victima se străduia s-o umple, pe undeva pe la jumătatea trupului, cu ceva ce-i prisosea lui. Hârșii, sotul care-și purta cu greutate povara coanelor l-a dezumflat rapid pe Fătu, victima, care s-a desprins din persoana soției încornoratului pentru a face doar câțiva pași spre ușa după care buf! Crăpat baba-ntr-insul!

Biata victimă nici n-ar fi avut cum se apăra, că avea în sânge 2,2g/mie alcool.

Ei bine, să reținem un aspect: la proces, în iarna anului 1989, ucigașul Leu a fost tratat de instanță cu mizericordia cuvenită, adică a fost condamnat la 4 ani jumate de pușcărie, reținându-se că el a fost sub imperiul unei puternice emoții. Un post scrip-tum să ne fie îngăduit: dacă pedeapsa făptășului a fost așa mică, e posibil ca un motiv să fi fost acela că victimei i se desfășurase contractul de muncă, vreo două săptămâni înainte de deces. Cauza: absențe repetate. Motivul absențelor, înțelegeți, nu putea fi altul decât cultivarea coanelor lui Leu, în propriul pat conjugal. S-a întâmplat undeva, în Brăila.

●●●
Ce face gunoiul din om... Cităm din sentința Tribunalului Brăila, dată în martie 1989, „tovarășul procuror, având cuvântul, expune pe larg situația de fapt din dosar...” Să-i dăm deci cuvântul tovarășului procuror: În dimineața zilei de 12 iulie 1988, inculpatul Ion Ion, însoțit de martorul

Conăcel, a ajuns, deservind mașina salubrității, pe strada cutare, în dreptul imobilului părții vătămate. Acolo, inculpatul a săvârșit marea greșeală de a refuza să ia în custodie conținutul pubelei, reziduurile pregătite cu multă grijă încă de cu seară de partea vătămată. Normal să le fi pregătit, biata parte vătămată, că dacă rata venirea autogunoierii, rămănea cu mizeria pe cap să se impună sub fereastră încă o săptămână și asta era insuportabil. Ei bine, mașina a venit, iar Ion a refuzat să ia gunoiul, așa cum îl obliga fișa postului și codul deontologic al lucrătorului la salubritate, fapt ce i-a adus reproșuri vehemente din partea părții vătămate precum și o pereche de palme răsunătoare, administrate peste obraz. La rândul său, inculpatul a reacționat administrând-și părții vătămate palme peste obraz cu lopata din dotare, întâmplare din care părții vătămate i-a sărit un ochi din cap. Ca un amănunt poate lipsit de semnificație, de capul părții vătămate lopata s-a rupt în două. Cu coada lopoței în mână, inculpatul a fost urmărit mai apoi de mama părții vătămate. Cu mama părții vătămate pe urme, inculpatul și-a pierdut urma pe străduțe... Miliția avea să-l găsească în scurt timp. Instanța s-a arătat milostivă, observând faptul că inculpatul a fost sub imperiul turbării pricinuite de palmele admunistrate de partea vătămată, precum și de afurisirile mă-sii, mai fiind sensibilizată și de buna comportare de până atunci a gunoierului, dar și de cei doi copii mici pe care-i avea de crescut. Așadar, pentru ochiul scos, Ion a luat patru ani de pușcărie. Lucrătorul la salubritate a mai pierdut și dreptul, pentru doi ani, de a fi ales primar sau deputat în Marea Adunare Națională, precum și de a fi ales membru de partid, chestii pe care cu siguranță nu le avea în vedere în viitorul apropiat.

Valentin ZASCHIEVICI

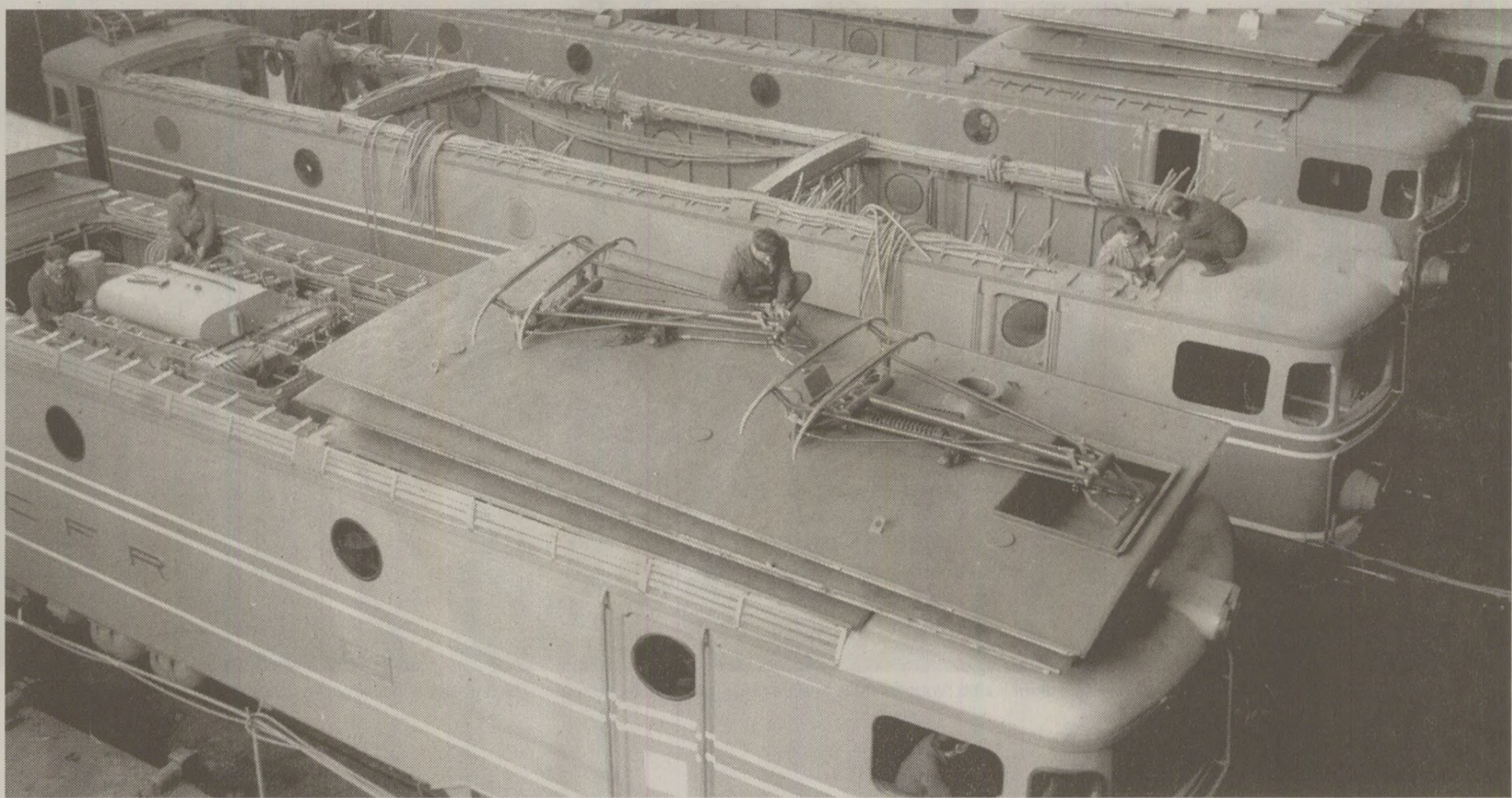
zvonuri: Andone „i-a arătat degetul” din teren lui Valentin Ceaușescu, aflat în tribună. Alții zic că a fost și mai mult... și se bucură!

V-am dat teatrul...

Ce să alegi? Începând cu ora 18:00, la Opera Română recital extraordinar al maestrului coregraf Ion Tugearu cu un grup din cei mai buni dansatori. Invitați: Adela Mărculescu, Simona Noja, Raluca Ianegic, Ion Caramitru, Claudiu Bleont, Garder-obierele Teatrului Național simt zilele însoțite: iubitorii Thaliei se despozează de hainele groase, pregătindu-se de delectarea „Ucenicului Vrăjitor”. „Sonata Kreutzer” începe la aceeași oră la Teatrul Evreiesc cu „Maratonul melodiilor” la Teatrul de Operetă.

„Integrale camerale” la Ateneul Român. Melomanii trag cu ochiul: cine se întreține, în pauze, Gogu Rădulescu, demitarul iubitor de muzică, scriitor și artiști care nu scapă nici un concert? Lovinia BETA

CEAUȘESCU ȘI ISTORIA LOCOMOTIVELOR REALIZATE LA „ELECTROPUTERE“

Orice vizită de lucru a „Tovarășului” la Craiova trecea, obligatoriu, și pe la uzina „Electroputere” FOTO: Armand Rosenthal/AGERPRES

În vizitele efectuate la Craiova, Nicolae Ceaușescu ajungea în mod invariabil la Uzina Electroputere. Aceasta era cunoscută peste hotare în primul rând pentru locomotivele și echipamentele electrice realizate de muncitorii craioveni. Deși nu era o cititorie a sa, liderul PCR obținea în anul 1989 fonduri valutare importante pentru România ca urmare a comercializării produselor respective pe piețele externe (Polonia, Bulgaria, China).

În primii săi ani de funcționare (1941-1949), la societatea din Craiova s-au executat doar reparații la locomotivele cu abur. Din anul 1949, s-a trecut la fabricarea de locomotive de mină și tramvaie. În aprilie 1956, autoritățile de la București au semnat un contract în valoare de 6,9 milioane de dolari în scopul achiziționării din Elveția a șase locomotive Diesel-electrice, 10 motoare Diesel tip 12 LDA 28 și 10 echipamente electrice complete. Totodată, s-a cumpărat licența de fabricație a unei locomotive Diesel-electrice fabricate de firmele Sulzer Frères, Brown Boveri și S.L.M. În paralel, a fost încheiat un contract pentru furnizarea de utilaje necesare producției de locomotive, în valoare totală de 1,2 milioane de dolari. Sumele prevăzute în cele două contracte au fost achitate în mod eșalonat în anii 1958-1960.

În proiectul respectiv au fost implicate, în principal, uzinele constructoare de mașini de la Reșița și Craiova. Ritmul producției de locomotive moderne a crescut treptat, astfel încât în anul 1964 au fost asamblate la Craiova 85 de locomotive Diesel-electrice.

În aceeași ordine de idei s-a scris și „Nota privind angajarea – din țările capitaliste – a unor instalații complexe de mare însemnătate economică”. În documentul întocmit la 6 mai 1959 s-a precizat faptul că statul român se angaja să cumpere 14 locomotive electrice din Elveția și Franța,

valoarea totală a contractului fiind de 6,3 milioane de dolari. Suma respectivă trebuia să fie achitată în mod eșalonat, într-un interval de patru ani (1959-1962).

La acea dată, în URSS existau trei uzine în care se produceau locomotive Diesel-electrice. Cu toate acestea, autoritățile de la București au ales licența elvețiană Sulzer Frères, fapt ce a stârnit nemulțumiri la Moscova. Sovieticii nu erau obișnuți să fie concurați de un produs occidental într-un stat comunist aflat în sfera lor de influență. Acest aspect a devenit evident în cursul vizitei efectuate de Nikita Hrușciov la Craiova (iunie 1962).

După doi ani de la vizita respectivă, Gheorghe Gheorghiu-Dej a profitat de evenimentul care tocmai avusese loc la Moscova – înlocuirea lui Nikita Hrușciov cu Leonid Ilici Brejnev – și i-a relatat lui I.K. Jegaln, ambasadorul URSS la București, despre modul cum s-a comportat fostul lider al PCUS în momentul vizitării Uzinei Electroputere în iunie 1962. Printre altele, Gheorghiu-Dej a spus: „La Craiova am avut într-adevăr o dispuță. Acolo, ai noștri spuneau: avem în prezent o producție de atâtea locomotive, așa se eșalonează, cam atât în final, iar el (Nikita Hrușciov – n.r.) spune: ei, asta-i producție? Apoi, o locomotivă Diesel nu este un aparat de radio sau niște lucruri mărunte. Aceasta este o mașină complicată, complexă. Pe parcurs i se mai arată cutare, cutare și ajunge într-o secție unde se bobinau transformatorii. O dată, cum stătea cu pălăria pe ochi, a deschis ochii mari și spune: aceasta este producție meșteșugărească. În celelalte locuri aveam aparatura cu care se montau locomotivele, era un flux tehnologic frumos. Erau linii (tehnologice – n.r.) aduse din afară (Elveția – n.r.). Aici se bobinau transformatorii de mare putere. Eu sunt de meserie (electrician – n.r.) și imi dau seama că atunci când înfășori sârma izolată, asta nu merge

ca la șuruburi (...). Aici a găsit el, lăcătușul de mină (aluzie la meseria pe care o avusese Nikita Hrușciov în tinerețe – n.r.), că este o producție meșteșugărească – el, care știe de toate, și cum se mulge vaca, și cât lapte trebuie să dea vaca dacă o mulge nu știu cum. M-am gândit: Să-i zic ceva? Este inutil. Îl las așa.”

Ajungem la miting. A luat cuvântul acolo Grișin, au luat cuvântul și de-ai noștri. Acolo, i se aduc lui Hrușciov o cutie, o machetă cu locomotiva, așa ceva din tablă, făcută cadou de oamenii de acolo. O ia în mână, se vede că era grea, așa, și zice: Ce șmecherie românească o mai fi și asta? Ca să vezi!”

Nevoile de dezvoltare a transportului românesc pe calea ferată, în deplină siguranță și cu costuri mult mai scăzute, au determinat reanalizarea parcului de mijloace de tracțiune al Căilor Ferate Române. Drept urmare, în anul 1964 au fost cumpărate din Suedia, de la firma ASEA Sulzer, 10 locomotive electrice tip CoCo, seria 060-EA (de 5.100 kW), precum și licența de fabricație a acestora. Valoarea totală a investiției a fost de circa 4,2 milioane de dolari.

Imediat după investirea sa în funcția de secretar general al partidului, Nicolae Ceaușescu s-a preocupat să dezvolte fabrica de locomotive din cadrul Uzinei Electroputere. De exemplu, în planul de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966-1970, discutat la 22 aprilie 1965, s-a prevăzut dotarea Căilor Ferate Române cu 630 de locomotive Diesel-electrice, 1.100 vagoane de călători și 23.250 de vagoane de marfă cu patru osii, precum și electrificarea a 430 km de linie de cale ferată. În documentul respectiv s-a precizat astfel: „În scopul creșterii capacității de transport și a reducerii cheltuielilor de exploatare se prevăd dotarea cu 630 locomotive Diesel și electrificarea a 430 km linii și se va ajunge ca în 1970 circa 70% din totalul

traficului să se efectueze cu tracțiune Diesel și 9% cu tracțiune electrică, ponderea tracțiunii cu abur scăzând de la 60% în 1965 la 21% în 1970. Prin această acțiune se va realiza pe întreaga perioadă 1966-1970 o economie de aproape 5 milioane tone de combustibil convențional.

Pentru o bună utilizare a puterii de remorcare a locomotivelor Diesel și electrice prin măriră tonajului trenurilor, parcul de vagoane se va înzestra cu 23.250 de vagoane de marfă/4 osii de mare capacitate și 1.100 vagoane de călători/4 osii cu un confort sporit. Ponderea vagoanelor de marfă de mare capacitate în parcul total va crește de la 16% în 1965 la 43%

în 1970”. Investiția totală se cifra la 7.406 milioane de lei, din care 5.943 milioane de lei pentru realizarea vagoanelor de marfă.

Totodată, s-a propus electrificarea liniei duble de cale ferată dintre București și Brașov pe o porțiune de 140 km până în anul 1968. Pentru acel proiect s-a preconizat cheltuirea a 605 milioane de lei, din care 230 milioane de lei în anii 1966-1970. De asemenea, s-a propus electrificarea liniei Craiova-Caransebeș-Călnic pe o porțiune de 265 km până în anul 1970, investiția fiind în valoare de 420 milioane de lei.

În același timp, Nicolae Ceaușescu a aprobat dezvoltarea Uzinei Electroputere în scopul construirii la Craio-

va, începând din anul 1967, a locomotivei electrice tip CoCo, seria 060-EA (o variantă îmbunătățită a locomotivei suedeze Rb 1). De asemenea, au fost adoptate măsuri pentru producerea de aparataj de înaltă tensiune și motoare electrice (circa 3.000 de bucăți pe an) și realizarea a 360 de locomotive Diesel-electrice tip 060 DA și 89 de locomotive electrice tip CoCo. În consecință, la sfârșitul anului 1969, uzina de la Craiova a atins ritmul maxim de fabricație de 150 de locomotive Diesel-electrice și electrice pe an.

Investiția totală de la Electroputere s-a cifrat la 950 milioane de lei, din care 450 milioane de lei pentru anii 1966-1970, iar rezultatele pozitive au

apărut curând. Până în anul 1989 au fost construite peste 1.400 de locomotive Diesel-electrice și aproape 1.000 de locomotive electrice.

În același timp, Nicolae Ceaușescu a aprobat dezvoltarea Uzinei de Construcții de Mașini de la Reșița, a Uzinei 23 August din București, precum și a fabricii de vagoane de la Arad. La Reșița au fost fabricate anual 170 de motoare pentru locomotivele Diesel-electrice realizate la Craiova. În cazul 23 August, ritmul maxim anual de producție a fost stabilit la 80 de locomotive Diesel-hidraulice (tip BB, seria 040-DHC) și 400 de motoare Diesel (de 350 și 700 CP).

Dr Petre OPRIS

Știri economice

● Pe conducta magistrală de transport benzină Ploiești-Constanța s-a produs o fisură în zona localității Săurei (jud. Brăila), din cauza procesului de coroziune. În urma incidentului, 3 tone de combustibil s-au deversat în canalul de irigații din zonă, iar tranziții de combustibil a fost oprit pentru 24 de ore, până la remedierea avariei.

● Într-un abataj al Minei Ghelari, aparținând Exploatarea Hunedoara, s-a produs o surpare de steril, care a accidentat doi ingineri. Aceștia au fost transportați la spital, constatându-se că nu aveau leziuni care să le pună viața în pericol.

Alertă la frontieră

● Grănicerii au arestat 17 cetățeni români pentru „tentative de evaziune” – 13 la frontiera cu Ungaria, trei în apropierea limitei teritoriale cu Iugoslavia și unul în zona de graniță cu URSS.

● În diferite localități de frontieră din județul Timiș au fost identificate urme pe fașia arată care indicau trecerea ilegală în Iugoslavia a cinci persoane.

● Autoritățile de frontieră au raportat la centru că în perioada 24-26 martie 1989 refuzaseră intrarea în România a 126 cetățeni străini: 3 erau indezirabili (2 maghiari și un polonez); 11 erau deși în consenm la graniță (10 vest-germani și 1 maghiar); 6 au prezentat pașapoarte false (5 indieni și 1 italian); 59 încălcaseră normele vamal-valutare ale României (32 polonezi, 6 maghiari, 4 iugoslavi, 4 turci, 3 italieni, 3 sirieni, 3 vest-germani, 2 olandezi, 1 est-german și 1 iranian); 47 nu s-a dovedit că aveau mijloace de întreținere pe timpul staționării în țara noastră (16 turci, 6 iranieni, 4 iugoslavi, 4 maghiari, 3 libieni și 14 alte cetățeni).

Cetățeni străini, la Miliție

● Spectacolul de jazz de la Casa de cultură a sindicatelor din Suceava s-a încheiat la Miliție pentru că cetățeanul est-german Thomas Morit. Nu făcuse vreo infracțiune, însă în timpul recitalului la care lua parte cineva i-a sustras geaca în care avea pașaportul, trei bilete de schimb valutar și alte acte personale. Pentru el, urma o procedură neplăcută de dobândire a documentelor care-i permiteau ieșirea din țară.

Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol. 24. Ilarion TIU

RADIOGRAFII CULINARE

Arome ademenitoare dinspre IAS

În fostul IAS din satul în care m-am născut, Havărna, județul Botoșani, în 1989 creșterea animalelor era o activitate destul de bănoasă. Pentru a pătrunde în atmosfera de atunci, am stat de vorbă cu inginer Maria Aostăcioaei, în prezent profesoară la școala din sat. Când a venit de pe băncile Institutului „I. Ionescu de la Brad” din Iași, în 1985, Maria Aostăcioaei a găsit sectorul zootehnic din Havărna pus pe picioare. Număra 1.200 de taurine, tineret și vaci cu lapte. Efectivele au mers în creștere până în 1989, apoi în regres până în 2003, când IAS-ul s-a desființat. În 1989, pentru că cele două ferme vegetale mergeau foarte bine și terenul de pășunat se ridica la câteva zeci de hectare, conducerea a cumpărat și vreo 500 de oi.

„IAS-ul număra 45 de muncitori angajați și șase la personalul TESA. Programul începea la 5 dimineața și se încheia la 9 seara. Se pregătea hrana în bucătăria furajeră. Apoi se distribuia animalelor. Se făcea curățenie în grajduri, se efectua frumosul,

se preda laptele, toate acestea sub directa supraveghere a celor de la TESA”, își amintește Maria Aostăcioaei. Nu conta dacă ești inginer sau mulgător, pentru totuși programul începea la 5 și trebuia să fii permanent în sector. Condițiile erau destul de bune. Există apă curentă, evacuare mecanizată, mulș mecanic. „Era multă severitate impusă de la centru, care îți intra cumva în sânge. Așa se face că, deși mulșul era mecanic, fiecare muncitor era verificat de ingineri și prin muls manual, să fie siguri că vacile au fost mulse complet”, spune inginerul. Producția de lapte era livrată zilnic de mașina de lapte, „lăptăreasa”, la ICIL Dorohoi. Din laptele acesta se făcea brânză telemea sau vestitul cașcaval de Săveni. Se mai producea și caș de oi care se vindea în sat. O parte din taurăși erau preluați de abator sau se sacrificau și se vindeau pe plan local. Îmi amintesc și eu cum se făceau cozii interminabile, cum stăteau profesorii și alți salariați la rând pentru o bucată de carne sau puțină brânză,

dar până la urmă toată lumea pleca multumită.

Cele două ferme vegetale produceau furajele necesare pentru hrana animalelor. Se foloseau și produsele secundare, paie, coceni etc., astfel încât nimic nu se pierdea. Cositul, recoltatul cartofilor și al sfeclei de zahăr, precum și alte lucrări care erau solicitate de ferma vegetală se făceau fie cu ajutorul oamenilor din Bucovina, meșteri în ale cositului, fie cu deținuți, armată ori elevii școlii. Pentru perioada campaniei se improvizau dormitoare pentru cei veniți din alte localități, iar masa o luau la cantina IAS-ului. Cantina era bine aprovizionată și avea un bucătar, Neculae Grișoruță, vestit și astăzi pentru prepararea porcului și a vițelului. Mâncarea la cantină era gustoasă, dar făcută cu economie. Predomina ciorba de cașoftă, mâncărica de fasole și cea de cartofi.

Adevăratele festinuri se organizau cu ocazia încheierii campaniei de recoltat. Ziua sărbătoririi era așteptată atât de muncitori, cât și de șefi. Petrecerea se făcea de obicei la stână, în

mijlocul câmpului care împrăștia în jur mirosul de fân proaspăt cosit, dar și al bucatelor. Atunci se prepara caș dulce, jantii, dar și renumita oaie la cean. Se alegeau două oi, de obicei cele mai grase, dar nu prea bătrâne. După ce se sacrificau se porționau, se condimentau și se puneau într-un cazan potrivit de mare, cu puțină apă. Se fierbea înăbușit. Se adăuga tot felul de zarzavat: ceapă cu nemiluită, căței de usturoi, morcov, țelină și se fierbea în continuare, la foc molcom, făcut sub proștie, până ce carnea dădea ușor în prăjit. Alături, într-un ceanun mare, în care încăpeau două găleți de apă, se pregătea mămăliga. Băutura era din belșug. Rachiul din sfecă și berea de Solca curgeau în neștire, iar cum stăna făcea casă bună cu grădina de zarzavat, harbuji și zamujii erau nelipsiți. Petrecerea începea pe la ora 14 și ținea până când întinerul învăluia zările... „Erau vremuri frumoase”, spune Maria Aostăcioaei cu nostalgie în glas, „dar au trecut ca și cum n-ar fi fost...”

Cormen DRĂGAN

JURNALUL MONICĂI LOVINESCU

(Urmare din pag. 1)

Sigur că n-auscultat și n-au ascultat niciodată. Monica știa foarte bine când se poate întâmpla ceva sau ce ni se poate întâmpla. Aveam anumite coduri de pericol. Atunci puteai să o anunți ca să vorbească în presa străină. „Cum anume? „Aveam, de pildă, un număr de telefon din Paris. Știam că, până își reglează „ascultătorii” din țară aparatele, în primul minut nu te pot asculta... Ziceam imediat cuvântul convenit – parola –, pe urmă vorbeam vrute și nevrute. Ce faci, bine, sănătos, ninge, plouă... dar după ce rosteai cuvântul cu pricina.”

Prin Radio Europa Liberă se declanșase alarma. Comentau despre cel în pericol și atrăgeau atenția presei și diplomației internaționale prin mecanisme deja puse la punct.

Cu „enorm” efect, zice Augustin Buzura.

Vremea scriitorului-zeu

„Alții au iubit-o și apoi au încetat să-o iubească, scrie Doina Jela, fiindcă

după ce i s-au confesat, poșoșiți pe fotoliul misafiriiului din holul casei din rue Francois Pinton, confesional și canapea de psihanalist, mașină de spălat reputații, ea a incredințat totul jurnalului, de unde judecățile ei intrasigurate și-au revărsat criteriile cam prea ferme peste viața literară căldut-molcomă din țară. Discretă în ce privește confesiunile celorlalți (...), Monica Lovinescu încredințată jurnalului totul, dintr-o convingere în rolul capital al memoriei mărturisitoare.”

Totul! Mult spus. Căci am în lumea Monicăi Lovinescu e cartea. Și scriitorul: augmentat ca ferment și pigment al dospelilor revoluționare. Ca pe-o scenă de teatru – căci ea e regizorul! – își dispune această lume a ei în „pozitiv”, „negativ”, funcție de axul puterii. Și poate că tocmai aici s-a nvrărit cheia la succesul de public al cronicii ei culturale: a tratat teme predestinate elitei în maniereismul gândirii prelogice, ca înfruntare dintre bine și rău.

Cât de actuale sunt cronicile acelea – magic cuvânt! – necenzurate? Fie că

da, fie nu, deja sunt mărturie a timpului revoluit nimit de alt estic (Andre Makine) vremea când scriitorul era un zeu.

Când i s-a confesat Doinei Jela că visase să facă regie de teatru, motivase: „Pe lângă autor, vorbește și regizorul”; în secolul al XX-lea, vorbindu-se chiar mai mult despre concepția lui decât despre dramaturg. Iar în regia pe unde scurte a Monicăi Lovinescu, a scris literatură e egal cu a face politică. Arme de apărare ori de atac: genul epic, liric sau dramatic – în slujba ori împotriva puterii. Cu temeritate și tiranie de strateg, vocea ei inegalabilă n-a obosit în sentințe, profetii, laude și insulte. În fond, a făcut teatru la microfon, nu cronică literară.

Neostenită a fost și prin fomicătura Jurnalului: știri, bărfe și zvornuri; ițe, fire și modele – act după act; aranjamente, certuri și împăcări; emisari, fundații și asociații; demonstrații, procese și proteste... Pe puțin în două notații la săptămână – în trecerea timpului, mai însemnate decât textele de jurnalistă radiofonică publicate.

Iată și gongul la mizanscena politică-literară a anului 1989: „3 Ianuarie 1989. Jurnal. Mircea Dinescu a trimis vorbă că «vrea» un gazetar francez pentru un interviu. Ne telefonase Bernard Poulet. De la L. Evenement du Jeudi vor trimite pe cineva (Yann Plougastel) pe care mai înainte trebuia să-l punem în temă. Lungă convorbire deci azi cu P. Îi dăm adresa, felul de a ajunge, îi recomandăm precauțiile de rigoare și-l situăm pe M.D. în peisajul literar românesc. Habar n-avem ce vrea să declare Dinescu și până unde dorește – și poate – să meargă. Plougastel vrea și adresa lui Gabriel Andreescu. O are Mihnea (Berindei), dar nu de găsit la telefon.” „Camuflat” în „Pragul. Unde scurte, V” (Humanitas, 1995), Jurnalul Monicăi Lovinescu din ’89 reconstituie stupefianta agitație de-a perfora roca lunară a statu-quo-ului românesc. Prin praful și zgomotul din (fincă) șantierul istoriei se întrevăd cabine de actori și elemente de decor din culisele actelor ante și „post-revoluționare”.

Lavinia BETEA

ARTICOLUL ZILEI

Datorii și drepturi

În ansamblul evoluțiilor internaționale, problematica economică tinde să ocupe un loc tot mai important. Procese economico-financiare considerate un timp a fi de resortul experților cunosc o dezvoltare amplă situându-se în avanscena actualității, atât prin profunzimea efectelor lor sociale, cât și prin repercursiunile pe planul vieții politice. Lucru firesc fiind însă seama de faptul că între factorul politic și cel economic există o relație directă, politicul fiind expresia concentrată a economicului.

O realitate de netăgăduit a devenit în epoca noastră acuitatea problemei subdezvoltării, a lichidării decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, necesitatea stringentă a progresului rapid al țărilor rămase în urmă – cerințele subliniate neostenit de România socialistă, prin glasul ferm și clar al președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Istoria stă martoră a faptului că de decenii, în întreaga perioadă de la Congresul al IX-lea al partidului, secretarul general al partidului nostru s-a pronunțat cu vigoare pentru soluționarea acestui ansamblu de probleme, relevând că rezolvarea lor reprezintă una din cerințele cele mai arzătoare ale contemporaneității, aceasta implicând atât un susținut efort propriu, cât și sprijin internațional. În primul rând din partea statelor avansate economic. Un sprijin real și eficient, și nu un pseudo-sprijin, cum s-au dovedit a fi împrumuturile cu dobânzi cămătărești care, sub generoasă firmă a ajutorării țărilor slab dezvoltate, au ajuns astăzi literalmente să sufocă și să strivească popoare de sute și sute de milioane de oameni.

Desfășurările din ultimul timp demonstrează consecințele grele ale creșterii datoriilor externe, devenite principala frână în calea dezvoltării. În America latină, în Africa, în Asia numeroși șefi de state denunț teribilul impact negativ al datoriei externe asupra evoluției economice, practicile spoliatoare ale capitalului financiar internațional. Într-un comunicat oficial, Ministerul mexican al Finanțelor și Creditului public arată că datoria externă a țării a ajuns la astronomica cifră de 100.381.000.000 de dolari, ceea ce amenință țara cu ruina financiară. Alianța Stângă Unită din Argentina a declarat că datoria externă a țării, de peste 59 de miliarde de dolari, este imposibil de plătit fără a se condamna iremediabil viitorul statului. Datoria externă a țărilor africane – a indicat directorul general al băncii Africane pentru Dezvoltare – va atinge 253 miliarde de dolari, ritmul aceluia de creștere a poverii, stimulat de dobânzile exacerbate, aruncând aceste state cu decenii în urmă.

Mecanismul spoliei continuă să meargă mai departe, țările căzute în capcană fiind nevoite să recurgă la noi credite, care nici nu ajung pentru plata dobânzilor la creditele anterioare. Un singur exemplu: la Lima, un comunicat al Ministerului Economiei și Finanțelor al republicii Peru a arătat că anul trecut s-a obținut de la Banca Interamericană de dezvoltare 67,3 milioane de dolari, dar a trebuit să transfere aceiași bănci 69,91 milioane de dolari reprezentând serviciul la datoriile acumulate.

Iată dar că – așa cum sublinia președintele României socialiste –, sărăcia devin tot mai săraci, iar boagații tot mai bogați, contradicția dintre aceștia se ascute ireconciliabil, decalajul economic – această bombă cu explozie întârziată – se adâncește paroxistic, amenințând perspectivele viitorului de pace și stabilitate al omenirii.

Problema datoriilor externe și a dobânzilor excesive prezintă însă implicații și pe alte planuri. După cum se știe, mai ales în ultimul timp, problemele drepturilor omului s-au înscris ca unul din subiectele predilecte ale actualității. Sunt probleme de incontestabilă însemnătate cărora țara noastră le acordă o deosebită atenție, militând pentru respectarea riguroasă a adevăratelor drepturi ale oamenilor – în primul rând dreptul la viață, adică la pace, dreptul la muncă, la instrucțiune, sănătate, într-un cuvânt la o existență demnă. Eforturile omenirii trebuie să se îndrepte spre eradicarea acelor racile pe care unii din protagoniștii „drepturilor omului” caută să le escamoteze, șomajul, obscurantismul, lipsa de locuințe, consumul de droguri, violența etc. În acest context, nu se poate trece cu vederea relația nemijlocită dintre povara datoriilor externe și degradarea brută a condițiilor de viață ale omului pe zone întinse ale planetei, tragedia a sute și sute de milioane de ființe condamnate la o existență subumană pentru asigurarea uriașelor dobânzi impuse de capitalul financiar. Nu este nici o coincidență în faptul că zelosii „aparători” ai drepturilor omului, gata oricând să lanseze acuzații împotriva oricui, sunt tocmai aceia care determină pur și simplu moartea prin foamete și malnutriție a zeci și zeci de milioane de oameni anual.

Iată de ce programul de măsuri propuse de România, de președintele Nicolae Ceaușescu pentru soluționarea globală a problemei datoriilor externe, pentru lichidarea practicilor de jaf ale capitalului financiar internațional, pentru edificarea unei noi ordini economice mondiale reprezintă, implicit, un luminos program de prosperitate generală, o generoasă contribuție la materializarea autenticele drepturi ale omului pe întreaga planetă.

România literară, nr. 12/1989

